

2018 YILI BİRİM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU

Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, Yenidoğan
Mahallesi, Ahmet El Biruni Caddesi, 38280 Talas/Kayseri

İçindekiler

BİRİM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU	3
A. BİRİM HAKKINDA BİLGİLER	3
İletişim Bilgileri	3
Tarihsel Gelişimi	3
Yönetim Kadrosu	3
Müdür	3
Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri	4
Eğitim-Öğretim Hizmeti Sunan Birimleri	5
Araştırma Faaliyetinin Yürütüldüğü Birimleri	5
İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar	5
B. KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ	5
C. EĞİTİM - ÖĞRETİM	6
Programların Tasarımı ve Onayı	7
Programların Sürekli İzlenmesi ve Güncellenmesi	7
Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme	7
Öğrencinin Kabulü ve Gelişimi, Tanınma ve Sertifikalandırma	7
Eğitim-Öğretim Kadrosu	7
Öğrenme Kaynakları, Erişilebilirlik ve Destekler	7
Ç. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME	7
Araştırma Kaynakları	9
Araştırma Kadrosu	9
Araştırma Performansının İzlenmesi ve İyileştirilmesi	9
D. YÖNETİM SİSTEMİ	10
Yönetim ve İdari Birimlerin Yapısı	10
Kaynakların Yönetimi	10
Bilgi Yönetim Sistemi	10
Kurum/Birim Dışından Tedarik Edilen Hizmetlerin Kalitesi	10
Kamuoyunu Bilgilendirme	10
Yönetimin Etkinliği ve Hesap Verebilirliği	11
E. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	11

BİRİM İÇ DEĞERLENDİRME RAPORU

A. BİRİM HAKKINDA BİLGİLER

İletişim Bilgileri

Koordinatör; Arş. Gör. Metin EKEN, Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi, +90 352 4375261
| Dahili: 36107, metineken@erciyes.edu.tr.

Birim Yöneticisi (Müdür); Prof. Dr. Hakan AYDIN, Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi,
+90 352 4375261 | Dahili: 36003, haydin@erciyes.edu.tr

Tarihsel Gelişimi

Erciyes Üniversitesi Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi 21 Nisan 2017 tarihinde kurulmuştur. Medya ve din ilişkisi ve bunun eğitimsel değeriyle ilgili olarak araştırma, eğitim ve insan kaynağı alanında kapasite geliştirme faaliyetleri yürütmeyi amaçlayan merkez önceliklerini; medya ve din ilişkisine yönelik mesleki gelişim ve eğitim kaynağı olanakları sunmak, medya ve din alanına ilişkin bilimsel girişimleri desteklemek ve bu doğrultuda uygulama ve araştırma kapasitesini güçlendirmek, hedef guruplar ve nihai faydalanıcıların medya ve din ilişkisi ve bunun eğitimsel değeri konusundaki duyarlılıklarını artırmak ve medya ve din alanına ilişkin ulusal ve uluslararası işbirlikleri gerçekleştirmek olarak belirlemiştir.

Yönetim Kadrosu

Müdür

Prof. Dr. Hakan AYDIN

Müdür Yardımcıları

Arş. Gör. Metin EKEN

Arş. Gör. Mustafa Derviş DERELİ

Yönetim Kurulu

- Prof. Dr. Hakan AYDIN
- Prof. Dr. Mustafa AKDAĞ
- Prof. Dr. Lütfullah CEBECİ
- Arş. Gör. Mustafa Derviş DERELİ

- Arş. Gör. Metin EKEN

Danışma Kurulu

- Prof. Dr. Hamza ÇAKIR
- Prof. Dr. Murat DOĞAN
- Prof. Dr. Mete ÇAMDERELİ
- Prof. Dr. Celalettin ÇELİK
- Dr. Necdet SUBAŞI
- M. Nezir GÜL
- Mustafa ÇUHADAR

Misyonu, Vizyonu, Değerleri ve Hedefleri

Başta ABD olmak üzere pek çok Avrupa ülkesinde Medya ve Din alanındaki araştırma girişimleri bir merkez etrafında örgütlenmektedir. Bu tür bir örgütlenme ilgili alandaki bireysel girişimleri daha bütünlüklü ve birbiriyle bağıntılı hale getirmekte ve bilgi birikimin kapsamını hem genişletmekte hem de bu girişimlere stratejik bir görünüm kazandırmaktadır. Ülkemizde medya ve dinin henüz yeni ilgi gösterilen bir araştırma alanı olması nedeniyle bu tarz bir araştırma merkezi kurma girişiminin alana önemli katkı sağlayacağı düşünülmekte, bu konudaki bireysel girişimlerden ziyade organize çabaların alanın gelişimini ve geleceğini belirleyen önemli bir faktör olacağı değerlendirilmektedir. Erciyes Üniversitesi Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi faaliyetlerini üç temel amaç doğrultusunda yürütecektir: Araştırma, eğitim ve insan kaynağı alanında kapasite geliştirme.

Medya ve din alanında uluslararası nitelikteki araştırma birimleriyle işbirliği kurarak uluslararası akademik birikimin ulusal akademik ilgiye açılması, medya ve din çalışmaları ile ilgili elektronik bir veri tabanı ve atölye çalışmaları yoluyla alan araştırmacılarına ortam ve materyal temini, medya ve din alanına ilişkin lisansüstü tez çalışmalarının ve bunların yayına dönüşmesinin teşvik edilmesi ve bu yolla personel yeterliliğini yükselterek eğitim kurumlarının yapısının güçlendirilmesi, medya ve din alanına ilişkin bilimsel literatürü zenginleştirmek amacıyla yayın faaliyetinin gerçekleştirilmesi araştırma ve insan kaynağı alanında kapasite geliştirme gereksinimine karşılık gelmektedir.

Merkez medya ve din ilişkisinin yanı sıra bunun eğitimsel değeri konusundaki duyarlılığı geliştirme çabalarına da katkı sunacaktır. Medya ve din alanına ilişkin ilgili kurum ve

kuruluşlarla işbirliği içinde kurs ve seminerler düzenlemek, medya ve din eğitiminin ilgili fakültelerin lisans ve lisansüstü eğitim müfredatlarında yer almasını sağlayacak çalışmalar yürütmek ve ilgili alanda faaliyet gösteren kamu ve sivil toplum kuruluşlarına konuyla ilgili raporlar hazırlayarak danışmanlık hizmeti sunmak bu konudaki önemli başlangıçları işaretlemektedir.

Eğitim-Öğretim Hizmeti Sunan Birimleri

Birimimiz eğitim-öğretim hizmeti sunmamaktadır. Eğitim-öğretim hizmetine yönelik programlar (çift anadal, yandal, ortak dereceler) da yürütmemektedir.

Araştırma Faaliyetinin Yürütüldüğü Birimleri

Birimin Ar-Ge faaliyeti gerçekleştiren alt bölümleri/birimleri bulunmamaktadır. Araştırma faaliyetleri Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde tek merkezden yürütülmektedir.

Bu doğrultuda 2018 yılında uluslararası hakemli bir dergi olan Medya ve Din Araştırmaları Dergisi (MEDİAD) yayın hayatına başlamıştır. Bu dergi çalışması ile merkezin araştırma kapasitesinin güçlendirilmesi, ülkemizde medya ve din ilişkiselliğine yönelik girişimleri somutlaştırarak bu girişimlerin bir sorgulama alanı olarak belirginleştirilmesi, alana dair yeni yöntemsel tasarımlara zemin hazırlanması, alandaki uluslararası akademik bilgi birikiminin ulusal akademik ilgiye açılması, alana dair özgün yerel, bölgesel ve küresel perspektiflerin yansıtılması amaçlanmıştır.

İyileştirmeye Yönelik Çalışmalar

Daha önce böyle bir çalışma yapılmamıştır.

B. KALİTE GÜVENCESİ SİSTEMİ

Kurum misyon, vizyon ve hedeflerine ulaşabilmek için; ERÜ Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı'nın da isteği ile her yıl faaliyet raporu hazırlaması planlanmaktadır. Faaliyet raporu kapsamında kurumun stratejik amaç ve hedefleri, temel politikaları ve öncelikleri; fiziksel, örgütsel yapısı; bilgi ve teknolojik kaynakları, insan kaynakları, verdiği hizmetler; mali ve performansa dayalı verilerin toplanması amaçlanmaktadır. Veriler; kurumun idarî ve akademik personelinden, ilgili ve yetkili oldukları alanla ilişkili olarak elde edilecektir.

Kurumsal dış değerlendirme, program akreditasyonu, laboratuvar akreditasyonu ve sistem standartları yönetimi kapsamında kurumda bir faaliyet yürütülmemiştir. Kurum şimdiye dek de dış değerlendirme sürecinden geçmemiştir.

Kurum misyon, vizyon, stratejik hedeflerini ve performans göstergelerini ERÜ Strateji geliştirme Daire Başkanlığı'nın faaliyet raporu için belirlediği kriterlerden yola çıkmaktadır. Ayrıca, her yıl yapacağı SWOT analizi ile ortaya koyduğu kurumun güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri de belirleyici olacaktır.

Bu kriterler doğrultusunda elde edilen verilerin akademik ve idari personelle yapılan yıllık toplantılarda paylaşılması sonucu öneri ve tedbirlere ilişkin gerçekleştirilen görüş alışverişinin, kurumsal performansı artıracığı düşünülmektedir. Bu doğrultuda birimde bir de kalite komisyonu kurulması amaçlanmaktadır. Kalite politikası henüz ilan edilmemiştir

C. EĞİTİM - ÖĞRETİM

Birimimizde eğitim-öğretim hizmeti sunulmamaktadır. Ancak "Medya ve Din" ismiyle seçmeli bir ders, Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (MEDİAM) önerisi ile Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi bünyesinde Gazetecilik ve Radyo sinema ve Televizyon bölümlerinde seçmeli ders olarak yer almıştır.

Merkezimizin "...ülkemizde Medya ve Din ilişkiseliliğinin eğitimsel değeri konusundaki duyarlılığı geliştirme çabalarına katkı sunmak..." şeklinde belirttiği vizyonu çerçevesinde açılan söz konusu ders, Medya ve Din Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (MEDİAM) Müdürü ve İletişim Fakültesi Öğretim üyesi Prof. Dr. Hakan Aydın ile Araştırma Görevlisi Mustafa Temel tarafından yürütülmüştür.

GAZETECİLİK BÖLÜMÜ 2018-2019 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI GÜZ YARI YILI DERS PROGRAMI 3. SINIF NORMAL ÖĞRETİM					
GÜN/SAAT	PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA
08:50-09:35			GAZ305-Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Prof. Dr. Hakan AYDIN 1. Grup		
09:40-10:25		GAZ349-Grafik Tasarım Dr. Öğr. Üyesi Levent ÇORUĞ LAB1	GAZ305-Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Prof. Dr. Hakan AYDIN 1. Grup		
10:30-11:15		GAZ349-Grafik Tasarım Dr. Öğr. Üyesi Levent ÇORUĞ LAB1	GAZ347-Medya ve Din Arş. Gör. Mustafa TEMEL Prof. Dr. Hakan AYDIN	GAZ341-Radyo Televizyon Haberciliği Arş. Gör. A. Ç. KARABİYİK- Dr. Öğr. Üyesi Onur ÖNÖRMEN	GAZ305-Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Doç. Dr. Mustafa KOÇER 2. Grup
11:20-12:05		GAZ349-Grafik Tasarım Dr. Öğr. Üyesi Levent ÇORUĞ LAB1	GAZ347-Medya ve Din Arş. Gör. Mustafa TEMEL Prof. Dr. Hakan AYDIN	GAZ341-Radyo Televizyon Haberciliği Arş. Gör. A. Ç. KARABİYİK- Dr. Öğr. Üyesi Onur ÖNÖRMEN	GAZ305-Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Doç. Dr. Mustafa KOÇER 2. Grup
Öğle Tatili					
13:00-13:45	GAZ351-Kurumsal İletişim Öğr. Gör. Osman UTKAN	GAZ311-Medya ve Popüler Kültür Doç. Dr. Ali KORKMAZ	GAZ353-Dijital Medya ve İnternet Yayıncılığı Dr. Öğr. Üyesi Onur ÖNÖRMEN	GAZ329 Kişilerarası İletişim Öğr. Gör. Osman UTKAN	GAZ 305 Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Öğr. Gör. Dr. D. E. YAVALAR 3. Grup
			GAZ305-Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Prof. Dr. Hakan AYDIN 1. Grup		GAZ 305 Gazetecilikte Yapım Süreçleri I Doç. Dr. Mustafa KOÇER 2. Grup

Programların Tasarımı ve Onayı

Birimimizde eğitim-öğretim hizmeti sunulmadığından bu yönde bir tasarım gerçekleştirilmemektedir.

Programların Sürekli İzlenmesi ve Güncellenmesi

Birimimizde eğitim-öğretim hizmeti sunulmadığından bu yönde bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Öğrenci Merkezli Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme

Birimimizde eğitim-öğretim hizmeti sunulmadığından bu yönde bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Öğrencinin Kabulü ve Gelişimi, Tanınma ve Sertifikalandırma

Birimimizde eğitim-öğretim hizmeti sunulmadığından bu yönde bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Eğitim-Öğretim Kadrosu

Birimimizde eğitim-öğretim hizmeti sunulmamaktadır.

Öğrenme Kaynakları, Erişilebilirlik ve Destekler

Birimimizde henüz öğrenme kaynaklarına yönelik bir çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Ç. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME

Kurumun araştırma stratejisi ve hedefleri, anabilim dalı başkanlıkları ve komisyonları tarafından belirlenmektedir. Belirlenen bu hedeflerin fakültenin akademik personeli ile gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kurumun hedeflenen stratejileri,

1. Üniversitede;

- a. Stratejik planlama sürecinin üniversite yönetiminin desteği ve üniversite paydaşlarının katılımıyla sağlıklı bir şekilde yürütüleceği,
- b. Üniversiteye ayrılan devlet bütçesinin azalmayacağı,
- c. Üniversiteye alınacak öğrenci sayısında önemli bir artış olmayacağı

2. Türk Milli Eğitim Sisteminde;

- a. Ezbere dayalı eğitim sisteminin değiştirilmesi yolunda çaba gösterileceği,

- b. Eğitimde kaliteyi artırma çabalarının yapılacağı,
3. Türk Yükseköğretim Sisteminde;
    - a. YÖK ve üniversite yapılanmasının ve ilişkilerinin köklü bir değişikliğe uğramayacağı,
    - b. Avrupa Birliği'nin eğitim uyum çalışmaları çerçevesinde yürütülen Bologna çalışmalarının devam edeceği ve tamamlanacağı,
4. Türkiye'de;
    - a. Siyasi ve ekonomik istikrar ortamının korunacağı,
    - b. Bütçeden eğitim-öğretim ve bilimsel araştırma çalışmalarına ayrılan payın azalmayacağı,
    - c. Avrupa Birliğine üyelik sürecinin kesintiye uğramadan devam edeceği,
5. Dünyada;
    - a. Kültür ve medeniyetler arası işbirliğinin devam edeceği,
    - b. Gelişmiş ülkelerdeki saygın eğitim-öğretim kurumlarında eğitim görme ve araştırma yapma olanaklarının azalmayacağı varsayılmıştır.
6. Kurum hedefleri ise;
    - a. Araştırma kalitesinin artırılması ve sürekliliğinin sağlanması
    - b. Lisansüstü eğitimin niteliksel katkıları sağlamak
    - c. Araştırmada uluslararası işbirliğinin sağlanması
    - e. Yurt içi ve yurt dışı ortak araştırmaların artırılması
    - f. Kamu kurum ve kuruluşları ile başta ulusal ve uluslararası ortak projeler yürüterek işbirliğinin geliştirilmesi
    - g. Paydaşlarla ilişkilerin geliştirilmesi
    - h. Altyapı ve donanım eksikliklerinin giderilmesi
    - ı. Personelin nicelik ve nitelik yönünden geliştirilmesi şeklinde belirlenmiştir.

Araştırma Stratejisi ve Hedefleri

- Birimimizde henüz bir araştırma politika belgesi üretilmemiştir.

- Birim, yerel/bölgesel/ulusal düzeyde medya ve din alanında akademik düzeyin artırılması amacı gütmektedir.
- Yapılan araştırmalar özellikle kültürel dokuya zarar verebilecek hususların önlenmesi noktasında bir bilgi ve bilinç düzeyi oluşturmayı hedeflemektedir.

Araştırma Kaynakları

- Kurum fiziki altyapı ve kaynak ve imkanlar hususunda rektörlükle sürekli iletişim halindedir. Rektörlüğün tahsis ettiği kaynakları kullanmaktadır.
- Kurum/Birim, araştırmacıların iç ve dış paydaşlarla işbirliğini sağlamaya yönelik organizasyon planlarını yapma aşamasındadır.
- Araştırma faaliyetlerinin beklenen sonuçları yönetim kurulu ve danışma kurulunun bir araya geldiği toplantılar sırasında raporlandırılmakta ve ölçüm bu raporlar üzerinden sağlanmaktadır.
- Birimin araştırma çalışmaları için üniversite dışı fonlama çalışması bulunmamaktadır.

Araştırma Kadrosu

- Kurum/Birim, işe alınan/atanan araştırma personelinin gerekli yetkinliğe sahip olmasını tüm atamaları yönetmelik ve kriterlere göre gerçekleştirerek sağlamaktadır/sağlama niyeti gütmektedir.
- Araştırma kadrosunun yetkinliğinin geliştirilmesi ve iyileştirmesi için çeşitli projeler ve uluslararası organizasyonlara katılımların gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.
- Araştırma kadrosu; araştırma, teknoloji geliştirme veya sanat faaliyetleri araştırma performansını teşvik etmeye yönelik uygulamalar planlama aşamasındadır.

Araştırma Performansının İzlenmesi ve İyileştirilmesi

- Birimin mevcut araştırma faaliyetleri belirlenen hedefleriyle uyumludur?
- Birimin araştırma ve geliştirme faaliyetlerinin etkinlik düzeyi/performansı verilere dayalı ve periyodik olarak yıllık faaliyet raporlarının değerlendirilmesi yoluyla yapılacaktır.
- Araştırma faaliyetlerine yönelik olarak yapılan değerlendirmelerin sonuçlarının merkez internet sitesinde yayınlanması amaçlanmaktadır.
- Birim medya ve din alanında eğitime destek sunmak yoluyla eğitim alanında kalkınma hedeflerini öncelemektedir.

- Birim, araştırma performansının kurumun hedeflerine ulaşmasındaki yeterliliğini düzenli olarak toplantılar yoluyla gerçekleştirmektedir.

D. YÖNETİM SİSTEMİ

Yönetim ve İdari Birimlerin Yapısı

- Birimin, eğitim-öğretim ve araştırma süreçlerinin yönetimi dâhil olmak üzere yönetim ve idari yapısı gerekli yönetmelikler ve ek yönetsel taktikler çerçevesinde müdür, müdür yardımcıları, yönetim kurulu ve danışma kurulu gibi yönetsel elemanların tertibi ile şekillendirilmiştir.
- İç kontrol standartlarına uyum eylem planına uyulması hedeflenmektedir.
- İç kontrol standartlarında da sorgulanan, idari ve destek birimlerinde görev alan personelin eğitim ve liyakatlerinin üstlendikleri görevlerle uyumunu sağlamak üzere görev tanımları ve iş akış süreçleri geliştirilip idari kadroya sunulmaktadır.

Kaynakların Yönetimi

- İnsan kaynakları üniversitemiz bünyesindeki birimlerden sağlanmaktadır
- Mali kaynakların yönetimi yönetim kurulu insiyatifinde yürütülmektedir
- Taşınır ve taşınmaz kaynakların yönetiminde üniversitemizde uygulanan kayıt süreçleri takip edilmektedir.

Bilgi Yönetim Sistemi

- Birim her türlü faaliyeti ve süreçlerine ilişkin verileri toplamak, analiz etmek ve raporlamak üzere online sistemler kullanmayı planlamaktadır.
- Kalite güvencesi bilgi sisteminin kalite raporlarıyla kurgulanması amaçlanmaktadır.

Kurum/Birim Dışından Tedarik Edilen Hizmetlerin Kalitesi

- Kurum/Birim dışından alınan idari ve/veya destek hizmetlerinin tedarik sürecine ilişkin kriterleri belirleme aşamasındadır.
- Kurum/Birim dışından alınan bu hizmetlerin uygunluğu, kalitesi ve sürekliliğini hizmetlerle ilgili kurum/birim içi kamuoyunun görüşlerini alarak sağlamayı planlamaktadır.

Kamuoyunu Bilgilendirme

- Birim, topluma karşı sorumluluğunun gereği olarak, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme

faaliyetlerini de içerecek şekilde faaliyetlerinin tümüyle ilgili güncel verileri internet sitesi yoluyla paylaşmaktadır.

- Kamuoyuna sunulan bilgilerin güncelliği, doğruluğu ve güvenilirliği kurum içi denetim sistemleriyle güvence altına alınmaktadır.

Yönetimin Etkinliği ve Hesap Verebilirliği

- Birim, kalite güvencesi sistemine yönelik tasarım çalışmaları devam etmektedir.
- Yönetim ve idarenin kurum/birim çalışanlarına ve genel kamuoyuna hesap verebilirliğine yönelik ilan edilmiş politikası yoktur. Bu hususta çalışmalar devam etmektedir.

E. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Öncelikle kurum yeni kurulmuş olması bakımından Kalite Güvencesi, Eğitim-Öğretim, Araştırma-Geliştirme ve Yönetim Sistemi gibi hususlarda eksikliklerini fark etme ve bunlara yönelik stratejiler geliştirme aşamasındadır. Bu doğrultuda

- Bir kalite güvencesi sistemi oluşturmak ve sürekli geliştirmek merkezimizin temel hedefleri arasındadır.
- Eğitim-öğretim bakımından ise merkezimiz doğrudan bu faaliyette bulunmaktan ziyade bu faaliyetlere çeşitli materyallerin hazırlanması, eğitim programı geliştirilmesi süreçlerine katkı sağlanması gibi yollarla destek sunmak şeklinde faaliyet göstermektedir.
- Araştırma geliştirme alanında ise gerekli stratejiler çerçevesinde de kaynaklar, kadro ve performansın izlenmesine yönelik girişimlere hız verilecektir.
- Yönetim sisteminin bir yönetim politikasına dayandırılması için bu hususta politika üretim süreçlerine öncelik verilecektir.